

Gie Deboutte
Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten

PARTNERSHIPS ROND PESTEN OP SCHOOL

Welke aanpak is wenselijk en haalbaar?

Kennis over het pestfenomeen

Voorwaarde 1 voor geslaagde samenwerking

Waarom?

- Gemeenschappelijke taal
- Gedeelde visie op het (pest)fenomeen
- = voorwaarde voor gedeelde visie, analyse en aanpakstrategie
- Taakafbakening: betere kijk op wie welke rol speelt/kan spelen in het bestrijden van het probleem (preventie – detectie – interventie – nazorg/disciplineren)

Definitie

- Doelgerichte agressie
- Herhaaldelijk – systematisch
- Pestkop(pen) versus ‘vast’ slachtoffer
- Onmacht slachtoffer

- Via nieuwe media = cyberpesten
  - 2/3de van cyberpestsloffers = slachtoffer traditioneel pesten

Sociale functie

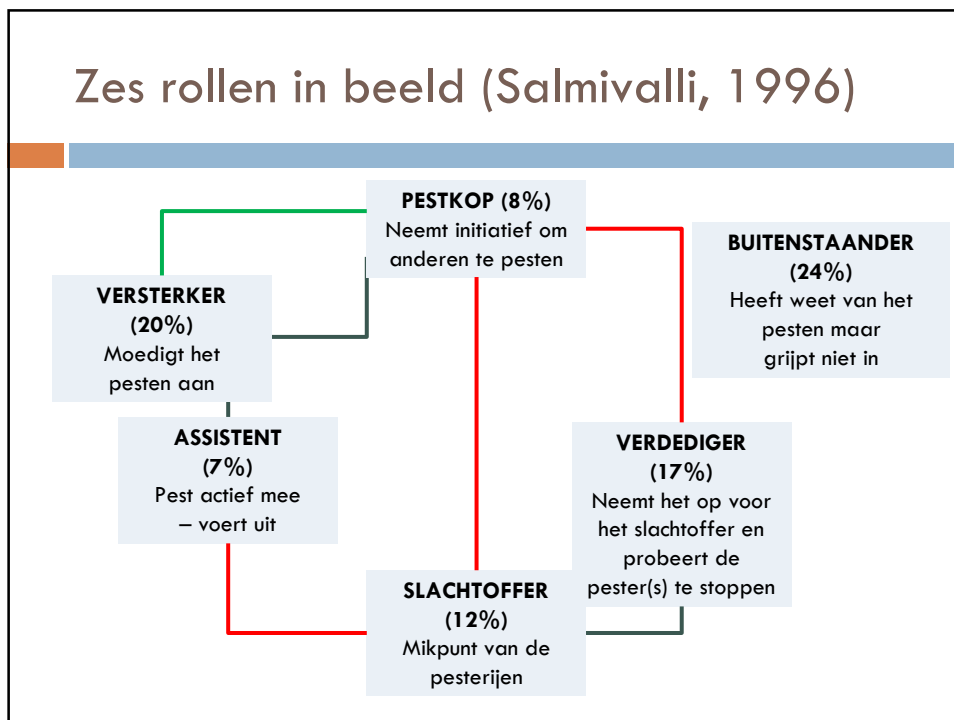
Wat drijft pestkoppen?

- Macht
- Populariteit en versterken van eigen status

- Compensatie voor problematisch omgaan met eigen kwetsbaarheid
- Gebrekkig contact met eigen binnenwereld
- Beperkt tot afwezig inlevingsvermogen
- Voedingsbodem voor nieuw geweld

Complexe groepsdynamiek

- De bijstanderparadox
  - ▣ Pestgedrag wordt quasi door niemand goedgekeurd
  - ▣ MAAR TOCH mogen pestkoppen in veel gevallen hun gang gaan en genieten ze bijval

- (Gedwongen) keuze tussen 6 rollen

Zes rollen in beeld (Salmivalli, 1996)

Het grote stilzwijgen: waarom?

- Angst voor represailles
- Schaamte
- Vrees voor escalatie
- Bestrafing is bijzaak; er (opnieuw) bij horen is hoofdzaak
- Ouder(s) beschermen
- Geen vertrouwen in de reactie van de ouder/opvoeder/school
- Niet weten wat gedaan - onmacht
- Berusting: 'ik ben het probleem'
- Slecht aanvoelen van grensoverschrijdend gedrag
- ...

Wat willen slachtoffers wel/niet?

WEL

- Gehoord worden
- Maken dat het stopt!
- Er opnieuw bij horen
- Oprecht(e)
sorry/herstel vertrouwen
- Niemand tot last zijn
- Geen overacting

NIET

- Escalatie (omwille van
represailles t.a.v. pesters)
- Nieuw, bijkomend conflict
(ouders >< school)
- Beschuldigd worden
- Afwijzing –
onverschilligheid/negatie

Gevolgen (cyber-)pesten?

Intensieve (cyber-)pestervaringen verhogen het risico op:

- Aanpassingsproblemen op school (o.a. spijbelen)
- Problemen op vlak van mentale en fysieke gezondheid
- A-sociaal, anti-sociaal en delinquent gedrag

Goed om weten:

- Slachtoffers/daders = belangrijkste @Risk-groep
- Slachtoffers en daders: 4 x hoger risico op delinquentie en suïcide

Kennis van andere 'ketenpartners'

Voorwaarde 2 voor geslaagde samenwerking

Waarom?

- Vertrouwen opbouwen
- Beter besef van en begrip voor ieders taak, focus, rol en verantwoordelijkheid = 'empathische' samenwerking:
  - vb. 'in burger' naar school – geen combi voor/op schoolplein
  - vb. ouders voorstellen om toch eerst met de school in gesprek te gaan en 'bewijsmateriaal' mee te verzamelen
- Vertrouwen van kinderen, jongeren, ouders, leerkrachten, hulpverleners, politieambtenaren, ... in het professioneel aanbod versterken
- Betere begrenzing tussen de partners: buffer tegen 'net-widening' = optimaliseren van de complementariteit

Aandachtspunten

- Primaire opdracht?
- Dominant perspectief?
- Mandaat vs. verwachtingen
  - ▣ Formeel mandaat
  - ▣ Verwachtingen van andere partner(s)
  - ▣ Verwachtingen van de betrokkenen (vb. ouders van gepest kind/jongere)
- Expliciteren van drempels en te respecteren grenzen ('tussengebied' in kaart brengen)
vb. geen toegang tot school zonder formele legetimatie
vb. vooraleer ln. worden bevroegd of geïnterviewd: altijd eerst contact met ouders

Opbouw en onderhoud van formeel en informeel contact

Facilitator voor goede samenwerking

Waarom?

Warm en goed professioneel contact bevordert...

- ... wederzijds respect en begrip
(‘autonomie in verbondenheid’)
- ... snelle en effectieve communicatie → kortere communicatielijnen & minder ‘ruis’
- ... wrijvingspunten zijn (hopelijk) sneller bespreekbaar
- => optimale dienstverlening aan de betrokkenen
- => versterking van de ‘keten’/het professioneel netwerk

Hoe?

- Informele kennismaking, los van problemen: vb. politie woont les bij over ‘hoe veilig in communicatie via het internet?’
- Duidelijke aanspreekpunten binnen/tussen de diensten
  - ▣ Wijkagent / Jeugddienst politie
  - ▣ Lokale FCCU-medewerkers

Hoe? (vervolg)

- Duidelijke gespreksafspraken: vb. geen gegevens verzamelen via telefoon, eventueel wel via Skype (met beeld)
- Vaste overlegmomenten
  - ▣ I.f.v. werkafspraken
  - ▣ I.f.v. 'samenwerkingsprotocol' → inkleuring geven aan 'subsidiariteit'
  - ▣ De-briefing
  - ▣ Evaluatie dienstverlening (klantgericht) en samenwerking (keten- of netwerkgericht)

Enkele cases

Casus 1: Vals gebruik FB- en Skype-profiel

- Scholier - lln haarzorg
- Vals gebruik van haar Skype- en Facebookprofiel
- Na signalement aan leerkracht
  - ▣ Mobiliseren van eigen netwerk leerling: 'let op! X haar profiel is misbruikt!'
  - ▣ Lokaal contact bij FCCU betrokken: => vals misbruik door lln uit andere zone/andere provincie
- Opgelost vanuit samenwerking

Seponering!?

- Lagere school – lln van de 3de graad
- Ernstig cyberpestprobleem – Print screens als bewijs
- School raadt ouders aan om klacht neer te leggen
- => Seponering (wegens niet prioritair en niet ernstig)

Casus 2: reactie directeur

Directeur: 'Onze lokaal aanspreekpunt van de FCCU had op 3 minuten tijd kunnen achterhalen wie er achter deze pesterijen zat. Hoe kunnen we dan een voorbeeld stellen?! Leerlingen zouden allemaal geweten hebben: 'In deze school waag je je best niet aan cyberpesten'.

- Kind en ouders staan in de kou
- School is niet gehoord (want zagezegd geen betrokken partij; terwijl het om een conflict gaat tussen leerlingen van de eigen school)
- Kost school vele uren werk om zelf uit te vlooien wie het pesten induceert; mogelijk wordt er zelfs niemand gevonden

DANK voor jullie aandacht!

Gie.deboutte@leefsleutels.be

Gie.deboutte@khlime.be

Gie.deboutte@uantwerpen.be